کتێبی "چریکهای فدائی خلق"

کۆماری ئیسلامی هەر لە سەرەتای دامەزرانیەوە بەڵگەنامەکانی ناو ئارشیوی ساواکی شای کردۆتە چەکێک دژ بە نەیار و ناحەزانی خۆی ولە هەرکوێ ویستبێتی ڕاست و درۆی تێکەڵ کردووە و هاوڕێ لەگەڵ تەفسیر و لێکدانەوەی تایبەت بە خۆی، بۆ چاوبەست کردنی خەڵک کەڵکی لێ وەرگرتوون. نموونەی ئەو کتێبانە زۆرن هەر لە بەڵگەنامەکانی باڵوێزخانەی ئەمریکاوە تا ئەسناد سیاسی ایران و عثمان و کتێبی سەبارەت بە حزبی توودەی ئێران و تەنانەت حزبی دیموکراتی کوردستان.

وا لە ساڵی 1387 و 1388 واتە 2008 و 2009 دا بەرگێک کتێبی پرلاپەرە بەناوی "چریکهای فدائی خلق" بڵاو بۆتەوە کە نووسەرەکەی 'مەحموودی نادری' یە - ناوێک کە زۆر وێدەچێت خوازراوە بێت بۆ مەسئوولێکی دەزگای ئێتلاعاتی ئێران یاخود تۆبەکارێکی ڕوو لە خەلك وەرگێڕاو و خزمەتکاری کۆماری ئیسلامی.

کتێبەکە بابەتێکی تایبەتی لە سەر بۆکان تێدا نییە و هۆکاری ئەوەی وا من لێرەدا باسی لێ دەکەم ئەوەیە گەلێک کتێب هەن کە هەست دەکرێت بابەتێک یا دوانیان سەبارەت بە بۆکان تێدا بێت و نووسەرانی دواڕۆژی مێژووی بۆکانیش بەم هەستەوە بچنە سۆاغی. جا من بۆ هاسانکردنەوەی کاریان کورتە باسێکی کتێبەکە لێرەدا دەهێنم:

بابەتی کتێبەکە مێژووی سەرهەڵدانی ڕێکخراوەیەک بە ناوی "چریکهای فدائی خلق" ە هەر لە سەرەتای پێک هاتنی تاقمی بچووکی ڕوناکبیرانی شارە سەرەکییەکانی ئێران وەک تاران و تەورێز لە دەیەی چلی ئێران (دەیەی شەستی سەدەی بیستەم) ەوە تا شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی 1357 (1979) و ڕووخانی سیستەمی شایەتی لە ئێران.

نووسەر دەیەوێت بەهۆی 984 لاپەڕە نووسراوە و بەڵگە و وێنەوە هەوڵی کەمکردنەوەی نرخی خەباتی گریلایی و جەکداریی بدات و ئەوەش بە یارمەتی هەندێک هەواڵی ڕاست و درۆ لەمەڕ کەسایەتی ڕێبەرانی بزووتنەوەکە و دەرخستنی لاوازییەکانیان لە پەیوەندی یەکتر و خەڵکدا. چریکی فیدایی ناو کتێبی مەحموودی نادری نە یەک قارەمانی لەخۆ بووردووی فیداکار، بەڵکو سەرلێشێواوێکی ترسەنۆکی کینەلەدڵە کە نازانێت چی دەکات و بایەخ بە کاروباری کۆمەڵایەتی و تەنانەت سیاسی نادات، لە بنەماڵەکەی و خەڵکی دەوروبەر تەریکە، خەڵک نایانەوێت و ڕاپۆرتی لێدەدەن، لە کاتی دەست بەسەربوونیشدا خێرایەک خۆی دەدۆڕێنێت و هەرچی هەیە و نییە لای مەئموورانی بە ئەدەب و خاوەن بەزەیی ساواک دەدرکێنێت، جا ئەگەر وەک بیهرووز دیهقانی هەموو ئەندامی هەلاهەلاکرابێت و لە پەنجەی پێیەوە تا تەوقی سەری تێکشکاو و بریندار بێت، هەموو ئەوانە بە هەڵکەوت بوون و هیچ پەیوەندێکیان بە ئەشکەنجەوە نییە دەنا ساواکییە میهرەبانەکان لە قوربان و سەدەقە زیاتر هیچیان پێ نەگوتووە! (شەرحی برینەکانی سەر ئەندامی بیهرووز دیهقانی لە زمان 'پزیشکی قانوونی' یەوە 2 لاپەڕەی کتێبەکەی گرتوتەبەر(لل. 355 و 356).

کتێبەکە ڕوونکەرەوەی بەشێک لە فێلبازیی مەکری زیرەکانەی دەزگا ئاسایشەکان و یەک لەوان ساواکە بۆ نموونە، دەستبەسەر کردنی ئەندامێکی ڕێکخراوەکە و بەڵێنی هاوکاریی لێوەرگرتن و ئازادکردن و خزاندنی بۆ ناو هەمان ڕێکخراوە و زانیاری کۆکردنەوە لە سەر ئەندامان بە یارمەتی ڕاپۆرتەکانی دواتری هەمان شەخس
(ل. 756 و 787 و 806). فێڵبازییەکی سەمەرەی دیکەی ساواک ئەوە بووە کاتێک لە ڕێگەی 'نفووزی' یەکانی خۆیەوە زانیویەتی تاقمێک لە چریکەکان بە شوێن ماڵدا دەگەڕێن، 3 ماڵی ئامادە کردووە و بە ئاژانسە مڵکییەکانی سپاردوون، ئێنجا لە ڕێگەی هەمان نفووزییەوە هەواڵی ماڵی بەتاڵی بە چریکەکان ڕاگەیاندووە و ئەوانیش بێ ئەوەی خۆیان بزانن چوون و ماڵەکانیان بەکرێ گرتووە و سووک وهاسان لەوێ گیراون یا شەهید کراون (ل. 688). یا ناملکەی چاپکراوی ڕێکخراوەکەی داوەتە کەسێکی خۆفرۆش کە بیاندات بە کەسانێتر و خۆیان درەنگتر هەر ئەو هەژارانەیان گرتوون! (ل. 755)
ئەو مەسەلەی "نفووزی"یانە خۆی جێگەی باسە و وێدەچێت ساوامای مەلاکان لە داخی هێزە پێشکەوتنخوازەکانی ئێران و بۆ شکاندنی ورەی ئەوان تەنانەت ڕێز لە ساواکی شاش بگرێت و بە ڕێکخراوەیەکی خاوەن دەسەڵات و لەباری سیاسییەوە "دروست"ی لە قەڵەم بدات.

کتێبەکە، بەرگی یەکەمە و بەم پێیە دەبێ بەرگی دیکەشی بەدوادا بێت. بەڵام ئەو بەرگە نەک هەر بۆکان بەڵکوو لە پەیوەنی کوردستانیشدا هیچی تێدا نییە. هۆکاری مەسەلەکەش ڕوونە: بزووتنەوەی فیدائیان بزووتنەوەیەکی ڕووناکبیری و چریکیی ناو شار بوو لە شارە گەورەکانی ئێران و ئەو شوێنانەی کە لەباری ئابوورییەوە پێشکەوتوو و خاوەنی کارخانە و کرێکار بوون (تاران، تەورێز، مەشهەد و ئیسفەهان)، هەمووشی لە ژێر کارتێکەریی بزووتنەوە چریکییەکانی ئەمریکای لاتین وەک توپامارۆ. بەو پێیە، نەیدەتوانی و نەشیتوانی لە کوردستان پێگەیەکی ئەوتۆ بۆخۆی بکاتەوە و تەنیا لە قۆناغی

شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی 1979 دا بوو کە لە کوردستان لایەنگری پەیداکرد و تەنانەت لەو قۆناغەشدا لقی کوردستانی ڕێکخراوەکە بە شێوەیەک ڕەنگی ناوچەیی بەخۆیەوە گرت، بەرەو مەسەلەی نەتەوایەتی کوردی کشا و لە بەرنامەی سەرانسەریی لقەکانی دیکەی ڕێکخراوەکە لە ئێران تەریک کەوتەوە.

لە کتێبەکەدا تەنیا باسێک کە لە کوردستان کرابێت بریتین لەوانەی خوارەوە:
1. علی اکبر رضائی [صفائی] فراهانی لە نامیلکەی 'آنچه باید یک انقلابی بداند' دا نووسیویەتی: *"لە هەڵسەنگاندنی هێزە شۆڕشگێڕەکاندا نابێت لە هێزە عەشایرییەکان بە تایبەت لە کوردستان و فارس غافڵ بین..."* (ل. 735) - کە کوردی بە عەشیرە داناوە؛ و
2. ئەو مارکسیستانەی وا لە ڕێکخراوەی موجاهیدینی خەلک جیا ببوونەوە، خوازیاری پێکهاتنی بەرەیەک لە کۆمەڵانی خەڵک بوون کە تێیدا *"هەموو مارکسیست – لێنینیستە ڕاستەقینەکان، هەموو هێزە خەباتکارە ئاینییەکان، دێموکڕاتە شۆڕشگێڕەکان، و نوێنەرانی بزووتنەوە چەکدارە گوندییەکان ڕێک بخرێن"*. (ل. 791) - کە ئاشکرایە دەبێ بەشێکی ئەو "بزووتنەوە چەکدارە گوندییانە" ی جێ باسی ئەوان، بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد بووبێت، و لێرەشدا کورد نەک گەلێکی شۆڕشگێڕ بەڵکوو بە هەندێک چەکداری گوندی ناوبراوە!

تاقە مەسەلەیەکیش کە بۆکان بگرێتەوە کاتێکە کە نووسەر ناوی ئەندامانی 'تیمی تەداروکاتی' لقی تەورێزی ڕێکخراوەکە دەبات و دەڵێت بریتی بوون لە": .... و یوسف کشی زادە و...". دەزانین کە شەهید یۆسف کیشی زادە بە ناوی خوازراوی 'ڕەفیق حەسەن' ەوە بەرپرسی دەفتەری تازە دامەزراوی فیدائیانی خەلق لە بۆکان بوو و چەکدارانە بەرانبەر بە هێرشی پاسدارو جاش بۆ سەر شاری سەقز جەنگی و هاوڕێ لەگەڵ نەمر ئەبوبەکری حەمیدی هەرلەوێ شەهید کرا وتەرمی هەردوکیان هێنرایەوە بۆکان و لەوێ ئەسپەردە کران (هاوینی 1358). یادیان بەخێر بێت.

کتێبەکە بو ناسینی ساواکی شا و ئیتلاعاتی مەلاکان و ڕوانگەیان بە نیسبەت بزووتنەوە شۆڕشگێڕەکانەوە گەلێک بەکەڵکە، بەڵام بۆ ئەو گەنج و لاوانەی وا شارەزاییەکی ئەوتۆیان لە خەباتی ئەو ساڵانە نییە و هەواڵی ڕووداوەکان تەنیا لە زمان ساواک و بە تەفسیری ساواماوەوە دەبیسن، دەتوانێت گومڕایی و سەرلێشێواوی پێک بهێنێت. هیچ شوێنێکی کتێبەکە و هیچ ڕستەیەکی بە بێ چاوەدێریی ڕاستەوخۆی ئیتلاعاتی کۆماری ئیسلامی و بێ ئیجازەی ئەوان و دوورلەبەرژەوەندی ئەوان نەنووسراوە!

محمود نادری، *"چریک های فدائی خلق – جلد اول: از نخستین کنش ها تا بهمن 1357"* ، موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی، تهران، چاپ سوم، بهار 1388، 984 صفحه، فارسی